

Inwonerparticipatie door senioren, ouderenparticipatie bij Genero

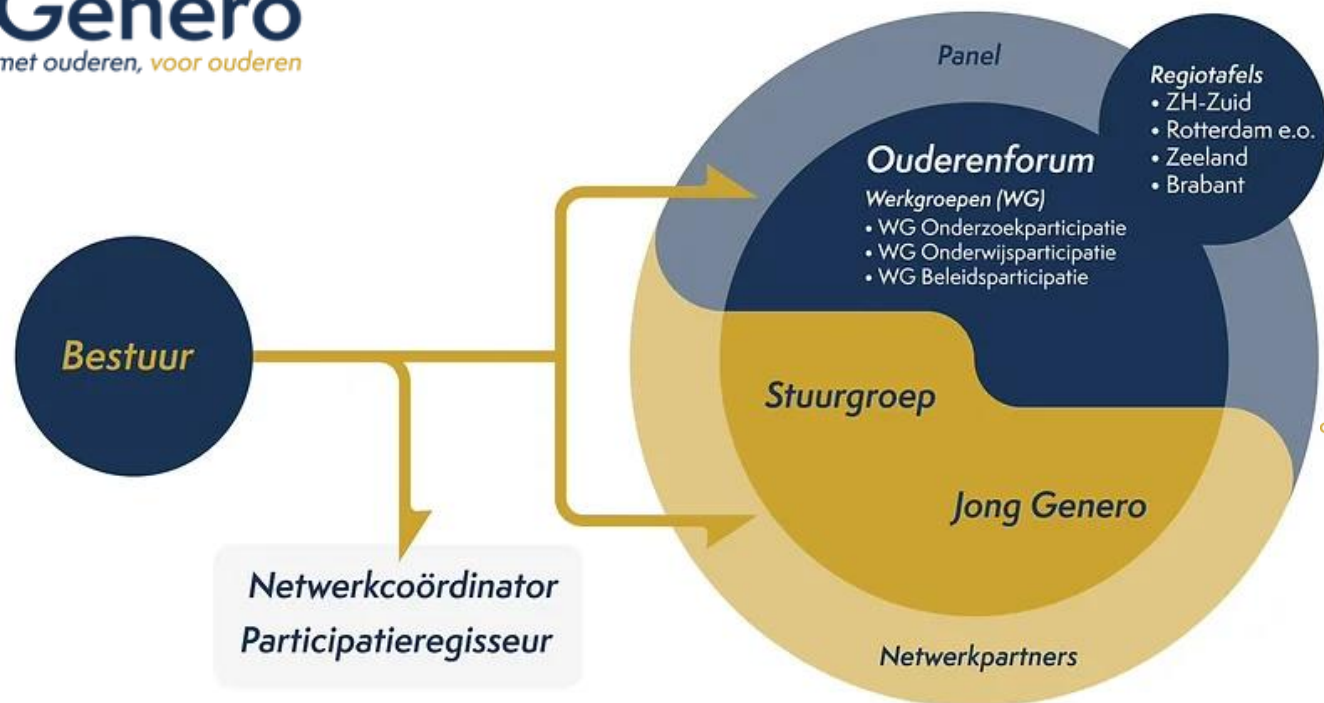
Prof. dr. Robbert Huijsman

Hoogleraar Management & Organisatie van Ouderenzorg
(toezichthouder, bestuurder en ook bestuurslid Genero)

Prof.dr. Tineke Abma's
keynote at first global
Conference Citizen Science
for Health (2023)

Hét netwerk voor ouderenparticipatie in de regio Zuidwest-Nederland

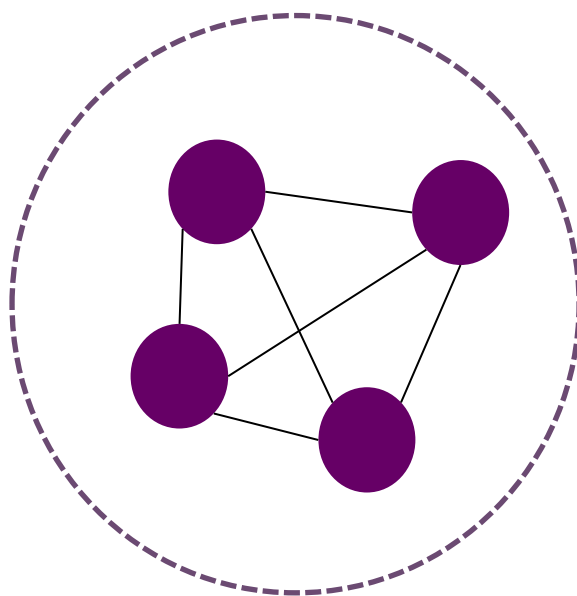
Zorgorganisaties & ondersteunende eerste lijn 	Gemeente & GGD 	Ouderenorganisatie
Onderwijs & onderzoek 	Bedrijven & ZZP'ers 	Ziekenhuizen

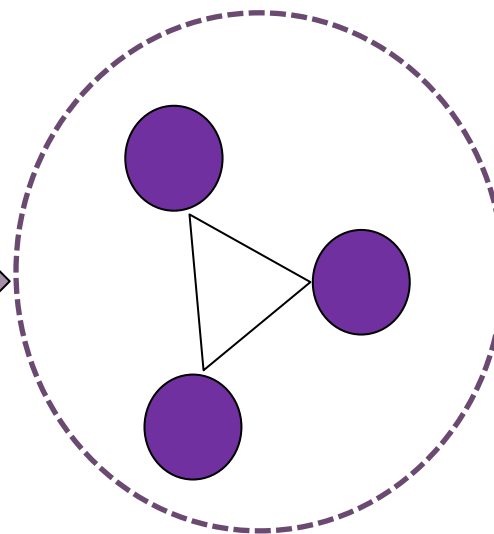
Vier generaties professionals bieden diensten voor/aan/met drie generaties ouderen

Generaties:

1. Verbindende/X
2. Pragmaten
3. Millennials/Y
4. Heldere Digi/Z

Team van
professionals

Oudere
'zorg'vragers

Generaties:

1. Vooroorlogse
2. Stille
3. Babyboomers

Tijdlijn der generaties

1941-1955 Babyboomers (protestgeneratie)

Kenmerken: opgegroeid met groeiende welvaart, relatief progressief seksuele revolutie, ontkerkelijking, ontzuiling, vrije moraal en zelfontplooiing

1971-1985 Pragmatische generatie (patatgeneratie)

Kenmerken: kinderen van de babyboomers, zelfontplooiing en keuzevrijheid, levensgeluk, analoge kinderen, digitale volwassenen, de leiders van straks

2001-2015 Generatie Z (iGeneratie)

Kenmerken: groeit op in een digitale wereld, economische crises, digital natives, nog jong, maar technologisch heel vaardig, materialistisch

1925-1940 Stille generatie (geraniumgeneratie)

Kenmerken: jong tijdens WOII en wederopbouw, plichtsgetrouw, spaarzaam, saamhorig, harde werkers

1956-1970 Generatie X (generatie Nix)

Kenmerken: jong tijdens de economische neergang van de jaren tachtig, jeugdwerkloosheid, zelfredzaam, individualistisch, nuchter, relativistisch

1986-2000 Generatie Y (millennials)

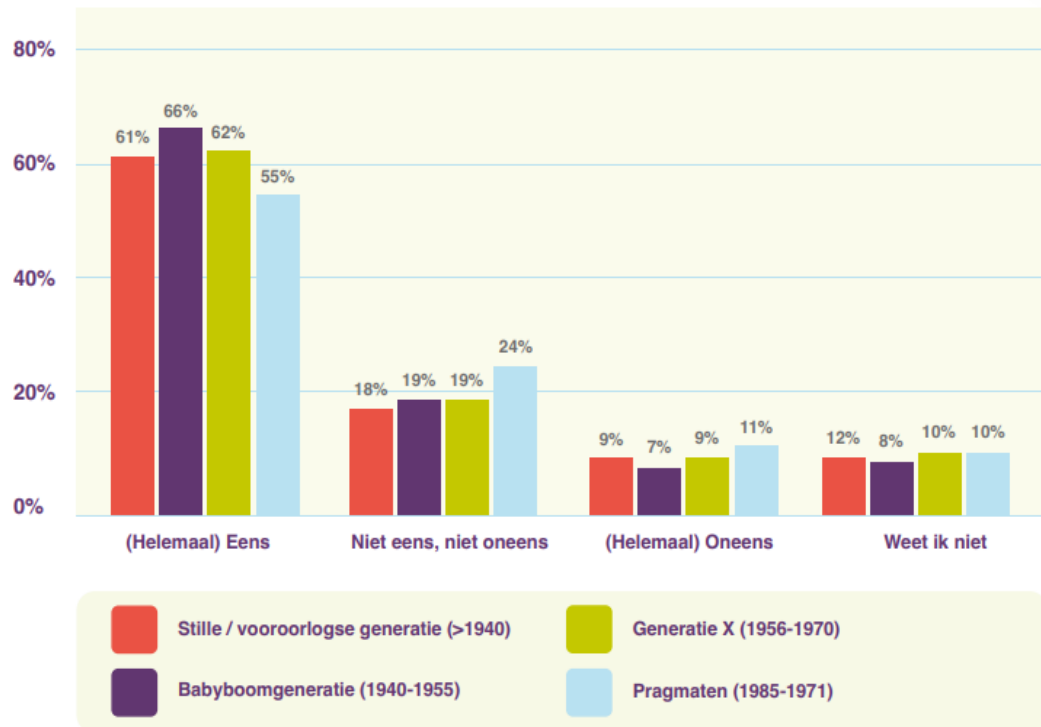
Kenmerken: groeiden op met crises en digitale mogelijkheden, optimistisch, zelfverzekerd en authentiek, ambitieus

2016-2030 Generatie A (generatie Alpha)

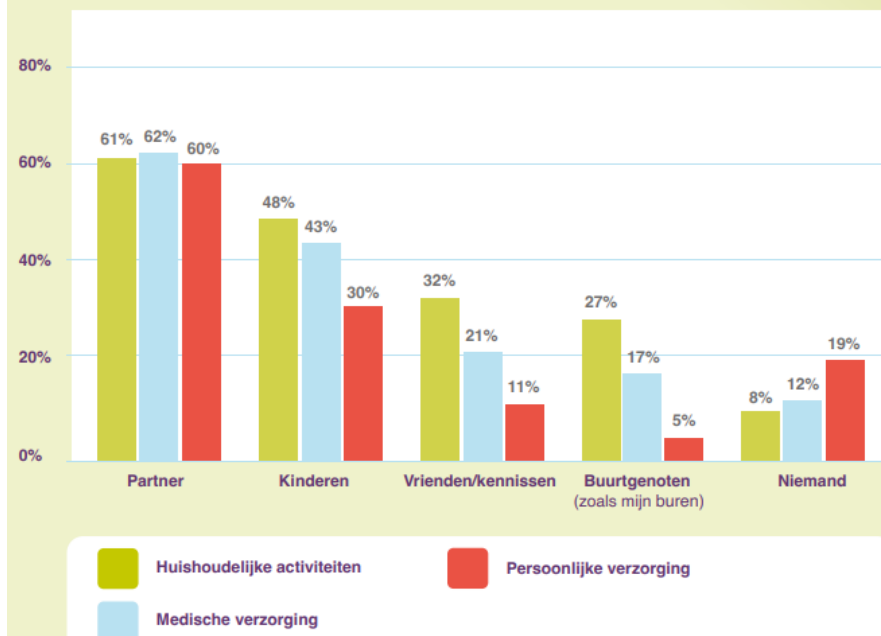
Kenmerken: de kinderen van de millennials, ongekende mogelijkheden, toekomstmuziek wordt voor hen normaalste zaak van de wereld

Thuis oud worden: 50+ peiling (N=1.629)

ALS ER IETS AAN DE HAND IS,
DAN KAN IK OP MIJN BUURTGENOTEN REKENEN.

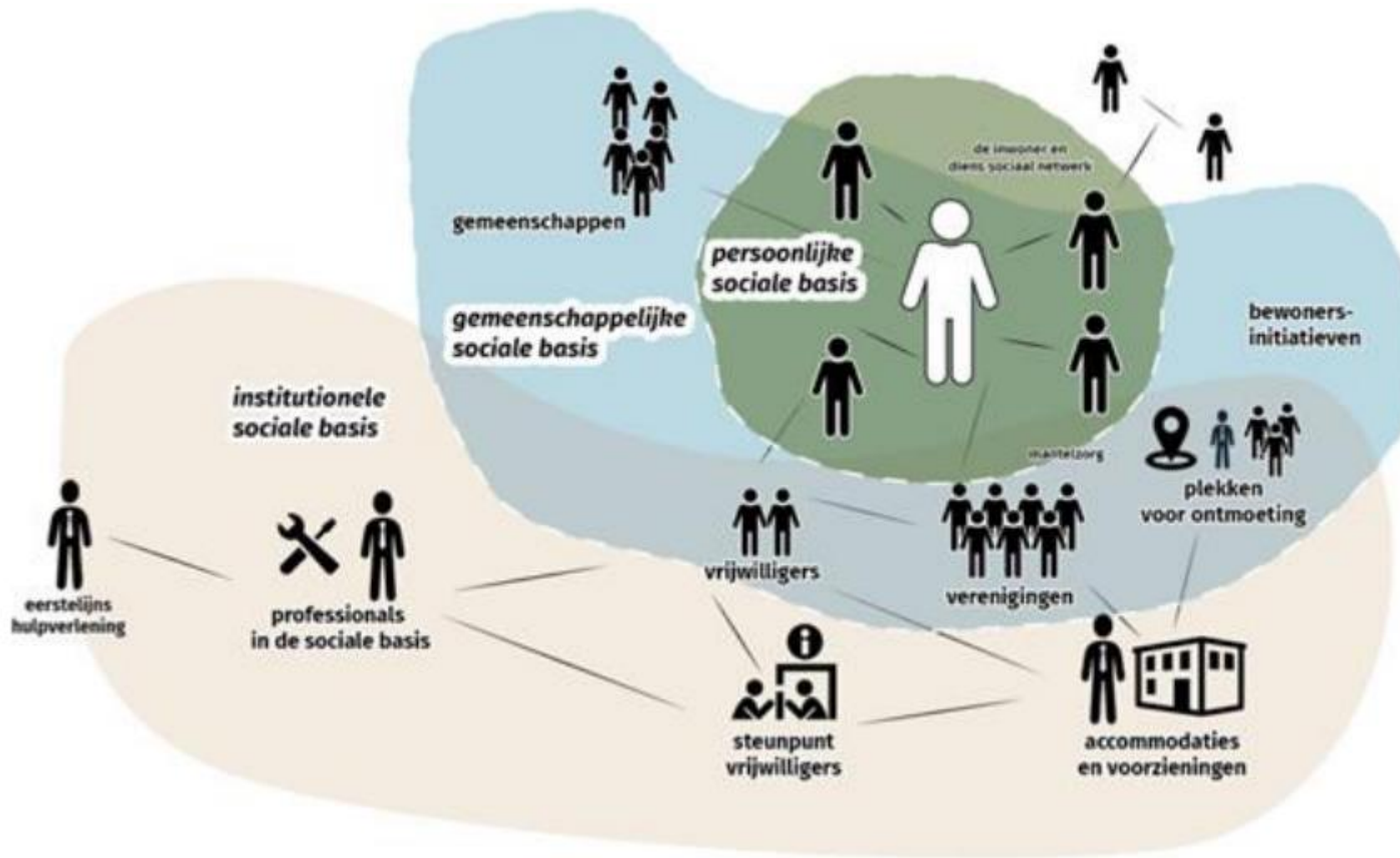
WIE MAG JOU WAARMEE HELPEN?

Thuis oud worden: 50+ peiling (N=1.629)

- INZICHT 1 Nederland wil koste wat het kost zelfstandig thuis blijven wonen.....
- INZICHT 2 Contact met de buren is sleutel om langer thuis te kunnen wonen...
- INZICHT 3 Persoonlijke verzorging door eigen netwerk is taboe.....
- INZICHT 4 Hulp vragen is lastig, hulp geven geen probleem
- INZICHT 5 Vijftigplusser omarmt technologie.....
- INZICHT 6 Ik wil wel verhuizen, maar hoe en waarheen?.....
- INZICHT 7 Stop met buurthuizen en zet in op verenigingen.....
- INZICHT 8 Contact met anderen; hoe doe je dat?.....

Vermaatschappelijken van zorg: sociale basis

Verschillende vormen netwerkaansturing

Network governance

Visualisatie

Principe

Zelfsturend netwerk

Geen administratieve entiteit, participatie in netwerkmanagement door alle partijen

Leiderorganisatienetwerk

Administratieve entiteit (en netwerkmanager) is een belangrijke netwerkpartij die ook een rol heeft in het primaire proces

Netwerk administratieve organisatie (NAO)

Een toegewezen en aparte entiteit is gecreëerd om het netwerk te managen

Principes bij domeinoverstijgende samenwerking:

1. Creëer en behoud draagvlak om gezamenlijk te werken aan toekomstbestendig gezondheidssysteem.
2. Leer elkaar begrijpen en creëer onderling vertrouwen.
3. Definieer randvoorwaarden voor gezamenlijke verantwoordelijkheid voor risico's en successen.
4. Zorg voor politiek draagvlak en beïnvloed de beleidscyclus.
5. Zorg financiële prikkels in lijn met gezamenlijke doelen.
6. Waarborg verbetercyclus door data- en kennisinfrastructuur op organisatie- en regioniveau te ontwikkelen.
7. Creëer inzicht in burgerperspectieven en ruimte voor burgerparticipatie.
8. Zet passende bestuurlijke representatie en leiderschap gericht op de beweging naar gezamenlijke doelen.

Burgerparticipatie in domeinoverstijgende samenwerkingsverbanden

Subsidie voor domeinoverstijgende samenwerkingsverbanden in verschillende fasen van samenwerking met burgers, variërend van pioniers- tot koploperfase. Met als doel het verstevigen van de rol van burgers bij opstellen en uitvoeren van:

1. Regiobeelden en regioplannen (IZA).
2. Regionaal-Overleg-Acute-Zorgketen-beelden en -plannen (ROAZ).
3. Ouderenzorgplannen (WOZO) t.b.v. ondersteuning en zorg voor ouderen (op lokaal of regionaal niveau).

Plus overkoepelend kennisuitwisselingstraject rondom de gehonoreerde projecten met als doel het ophalen, bundelen, verrijken en delen van kennis en handvatten voor het succesvol inzetten van burgerparticipatie.

Gelijk

Gelijkwaardig

Burgerparticipatie in domeinoverstijgende samenwerkingsverbanden

Projecten van pioniers:

- ▶ Ouderen langer thuis in de wijk Amby - participatief onderzoek voor wijkgericht Ouderenzorgplan
- ▶ Oudere burgers aan zet! Living Lab in Oegstgeest
- ▶ Burgerparticipatie in de regio Midden IJssel
- ▶ Mit mekaor - Samen met burgers werken aan toekomstbestendige zorg in Drenthe
- ▶ Samen op weg! Het realiseren van inwonersparticipatie bij hervorming acute zorg Noord NL
- ▶ Burgerparticipatie Uitvoeringsagenda Wonen, Welzijn en Zorg in de Hoeksche Waard

Projecten van koplopers

- ▶ Verstevenigen en borgen burgerparticipatie in opstellen en uitvoeren regioplan Twente
- ▶ Toekomstbestendige ouderenzorg in Achterveld met burgerparticipatie en samenwerking
- ▶ Samen Buurten | Domeinoverstijgend samenwerken aan praktijklabs voor burgers, Flevoland
- ▶ Versterk de burger, verlicht de zorg. Hoe gemeenschapsintelligentie ons gaat helpen, Zoetermeer

Randvoorwaarden voor succesvolle inwonerparticipatie (RIVM/JZOJP)

- ▶ Ontwikkel gezamenlijke visie en spreek hierbij duidelijke rollen af.
 - ▶ Betrek inwoners zo vroeg mogelijk.
 - ▶ Creëer veilige omgeving en vertrouwde sfeer voor inwoners.
 - ▶ Zet in op ondersteunend en transparant leiderschap.
 - ▶ Geef inwoners grotere rol bij plannen en implementeren zorg- en gezondheidsbeleid.
 - ▶ Houd rekening met en adresseer scheve machtsverhoudingen inwoners/professionals.
 - ▶ Onderzoek en sluit aan bij de motivaties voor participatie van inwoners.
 - ▶ Realiseer zichtbare en snelle successen om inwoners betrokken te houden.
 - ▶ Investeer in inwoners t.b.v. kennis, zelfvertrouwen en middelen om te participeren.
 - ▶ Investeer in een passende participatieomgeving.
-
- ❖ Koppel terug aan participerende inwoners wat je met hun inbreng hebt gedaan, óók als suggesties niet zijn overgenomen. (toevoeging Participatiekompas)

5 bijeenkomsten in 2023

11 februari 2023
Inwonertop

4 maart 2023
Inwonerwerkplaats 1

1 april 2023
Inwonerwerkplaats 2

13 mei 2023
Inwonerwerkplaats 3

3 juni 2023
Inwonerraad

Thema's en beslispunten

1. Innovatie
2. Community & Leefbaarheid
3. Beschikbaarheid
4. Jongeren
5. Mantelzorg
6. Scholing
7. Zorgverzekeraar & Bureaucratie
8. Betaalbaarheid

14. Aantrekkelijkheid & Verwachtingen
15. Omdenken & Taboedoorbrekend
16. Mensgericht
17. Eenzaamheid & Aandacht
18. Preventie & Samenwerking
19. Toegankelijkheid & Bereikbaarheid

9. Woonzorgvisie 1
10. Woonzorgvisie 2
11. Kleinschaligheid
12. Efficiëntie
13. Grensoverstijgend

Inwonerraad: presentatie van voorstellen,
onderverdeeld in 136 beslispunten

Stemmen door deelnemers burgerberaad

>50% is opname
in Inwonerakkoord

Inwonerakkoord: 85 aangenomen beslispunten

Mooi voorbeeld bij Zeeuwse Zorg Coalitie

Van burgerberaad tot inwonerakkoord

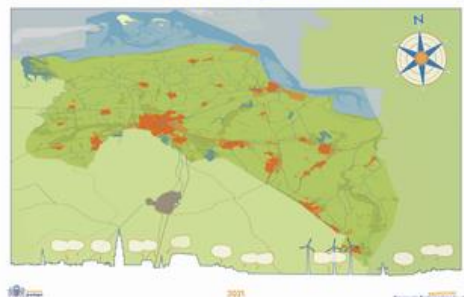
Aan het Burgerberaad Zorg Zeeland konden maximaal 300 mensen deelnemen. 10.000 inwoners uit de 13 Zeeuwse gemeenten kregen een persoonlijke uitnodiging per post. Daarnaast werden er professionals en bestuurders van organisaties in zorg, welzijn en onderwijs uitgenodigd. En ook ambtenaren en politici van de 13 Zeeuwse gemeenten kregen een uitnodiging. Ook voor overige geïnteresseerden waren er plekken beschikbaar.

763
aanmeldingen

Uit de 763 aanmeldingen zijn 300 deelnemers via een loting geselecteerd. Hierbij is rekening gehouden met woongemeente, leeftijd, opleidingsniveau, afkomst en geslacht. Zo vormden de deelnemers een goede vertegenwoordiging van de inwoners van Zeeland. Uiteindelijk hebben 221 inwoners deelgenomen. 79 inwoners waren niet aanwezig, bijvoorbeeld vanwege ziekte.

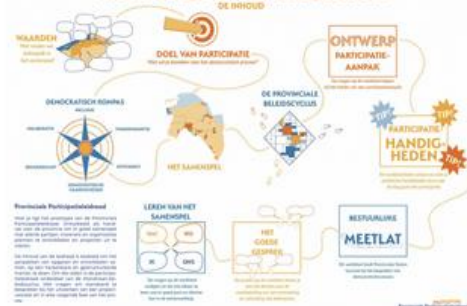
Mooi voorbeeld uit provincie Groningen

PROTOTYPE Provinciale Participatieleidraad

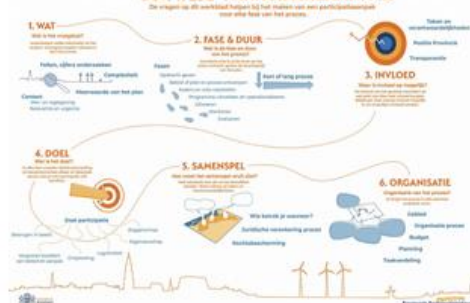
[Complete leidraad \(pdf\)](#)
Download of bekijk de complete
participatie leidraad.

PROVINCIALE PARTICIPATIELEIDRAAD DE INHOUD

[Provinciecontext \(pdf\)](#)
Een overzichtspagina van de inhoud van
de leidraad, inclusief de logische
volgorde van gebruik binnen de
provinciale context.

ONTWERP PARTICIPATIEAANPAK

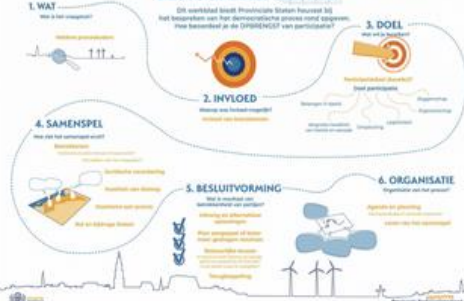

[Ontwerpparticipatieaanpak \(pdf\)](#)
De vragen op dit werkblad helpen bij het
maken van een participatieaanpak voor
elke fase van het proces.

[Handigheden \(pdf\)](#)
Deze handigheden geven houvast bij het
werken aan participatie.

BESTUURLIJKE MEETLAT

[Meetlat \(pdf\)](#)
Dit werkblad biedt bestuurders houvast
bij het bespreken van democratische
processen rondom opgaven.

HET GOEDE GESPREK

[Het goede gesprek \(pdf\)](#)
Dit werkblad geeft richting aan het
voeren van het participatie gesprek,
zowel vooraf, tijdens als achteraf de
ontmoeting.

LEREN VAN HET SAMENSPEL

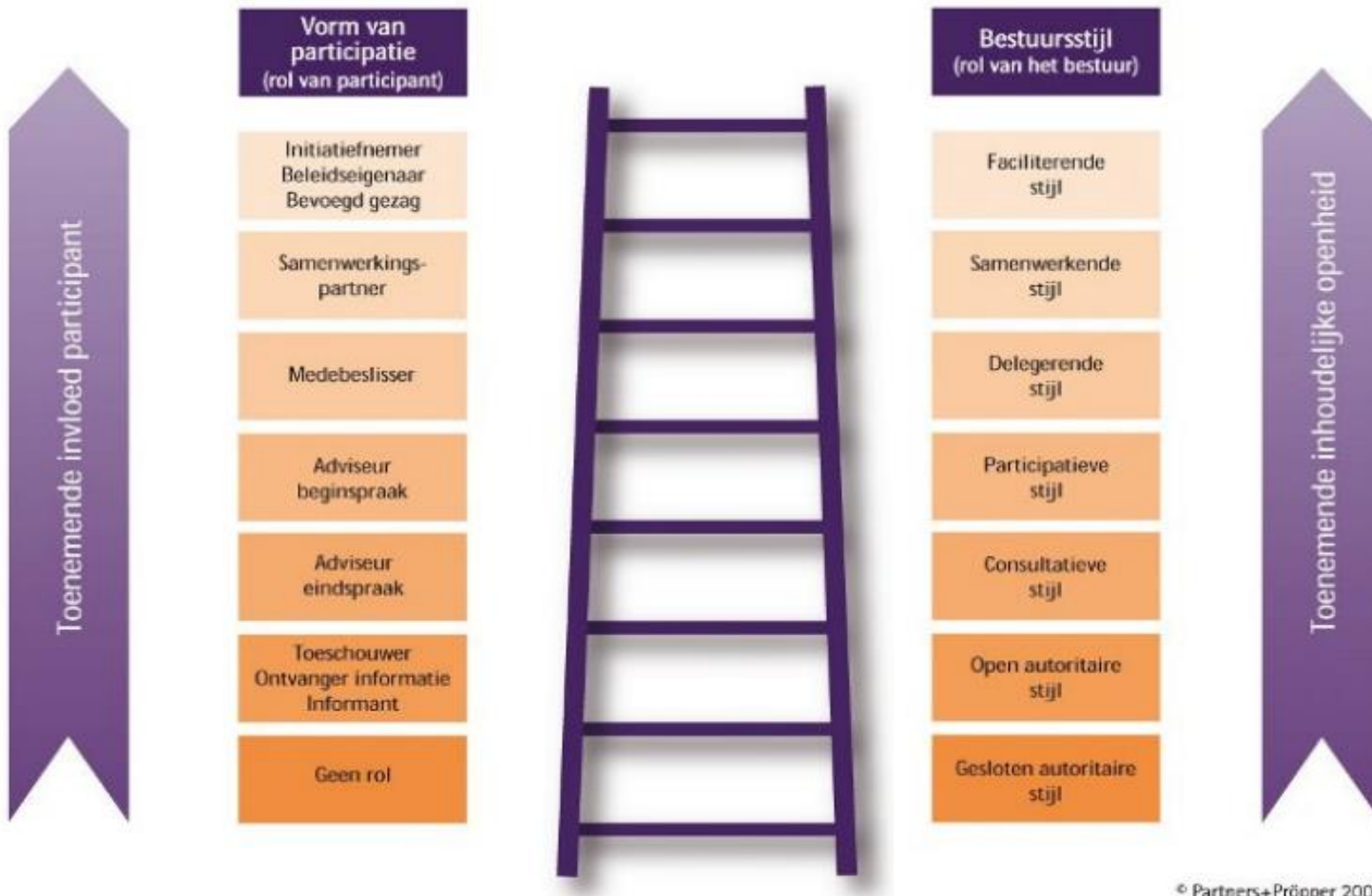
[Leren van het samenstel \(pdf\)](#)
Om de kwaliteit van een
participatieproces te vergroten helpt het
om regelmatig een procesevaluatie te
doen om te leren van de samenwerking.

Participatiegereedschap WERKVORMEN

[Werkmaterialen \(pdf\)](#)
Een verzameling concrete werkvormen
voor een participatietraject.

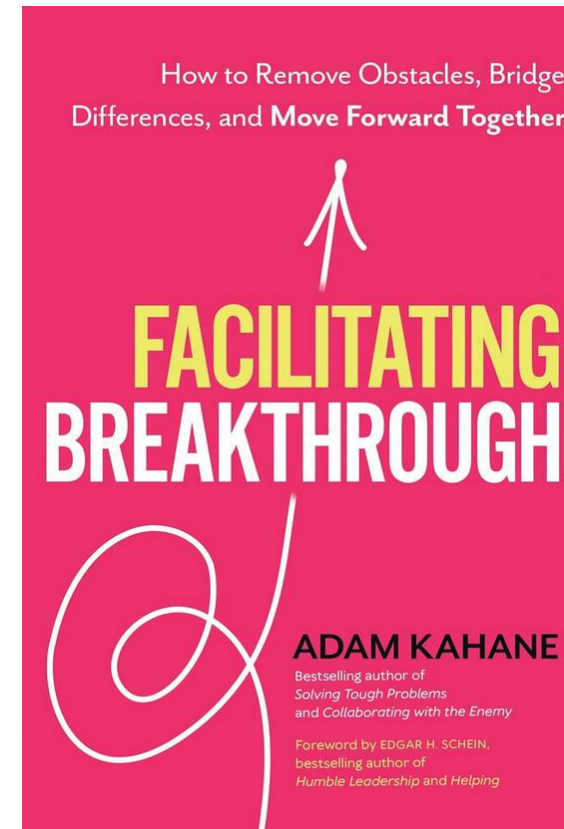
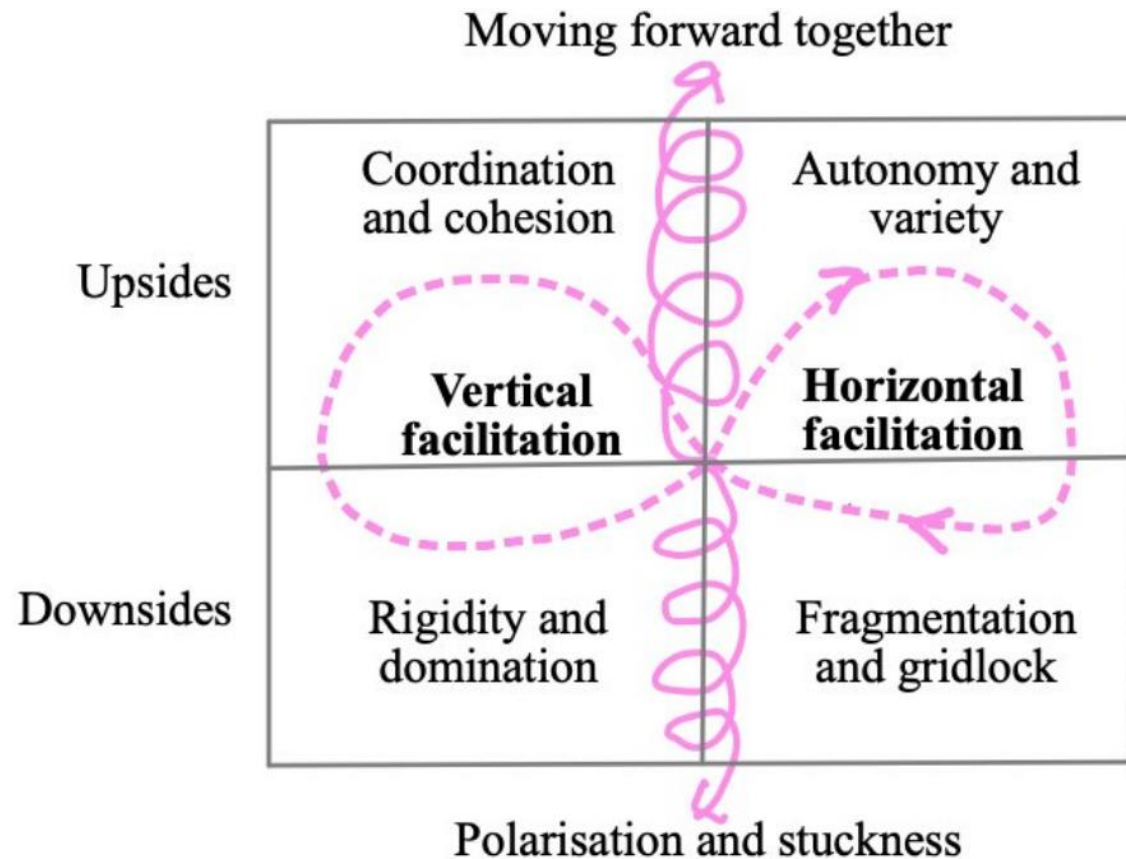
Omhoog op de participatieladder: gelijkwaardig samenwerken

© Partners+Pröpper 2009

The cycle of transformative facilitation

“The world needs more and better collaboration and therefore needs more and better facilitation.”

Participatory Action Research

Ethical principles

In addition to informed consent and confidentiality:

1. Mutual respect
2. Equality and inclusion
3. Democratic participation
4. Active learning
5. Making a difference
6. Collective action
7. Personal integrity

Ethical issues

Dilemma's are related to:

1. Partnership, collaboration, power
2. Blurring boundaries between actors
3. Conflict and representation
4. Ownership, dissemination and impact
5. Anonymity, privacy and confidentiality
6. Medical ethics review boards
7. Collective action and change

ETHICS IN PARTICIPATORY
RESEARCH FOR HEALTH
AND SOCIAL WELL-BEING

Cases and Commentaries

Edited by Sarah Banks and Mary Brydon-Miller

Zoektocht naar samen-zorg

stel het
niet uit,

praat vandaag
over morgen

Aan de cliënten van Thebe en
hun eerste contactpersoon

Onderwerp: samen zorgen: hoe doen we dat?

Referentie: elb 24.035

Breda, 27 maart 2024

Beste mijnheer/ mevrouw,

Ieder mens wil zo lang mogelijk gezond en zelfstandig zijn, thuis blijven wonen en zo min mogelijk gebruik maken van zorg. Thebe wil dit ook. Tegelijk moeten we realistisch zijn. Niet iedereen blijft fit en vitaal. Met deze brief vragen we u om met Thebe mee te denken en mee te doen: hoe kunnen wij samen het beste voor u/ uw naaste zorgen?

U heeft het vast al gemerkt: de Nederlandse maatschappij verandert. Er komen steeds meer ouderen, het aantal mensen dat werkt neemt af, scholen hebben te weinig docenten, bedrijven werken met aangepaste openingstijden; overal is te weinig personeel. Ook in de zorg zijn er onvoldoende medewerkers om de zorgverlening op de huidige manier aan te kunnen blijven bieden.

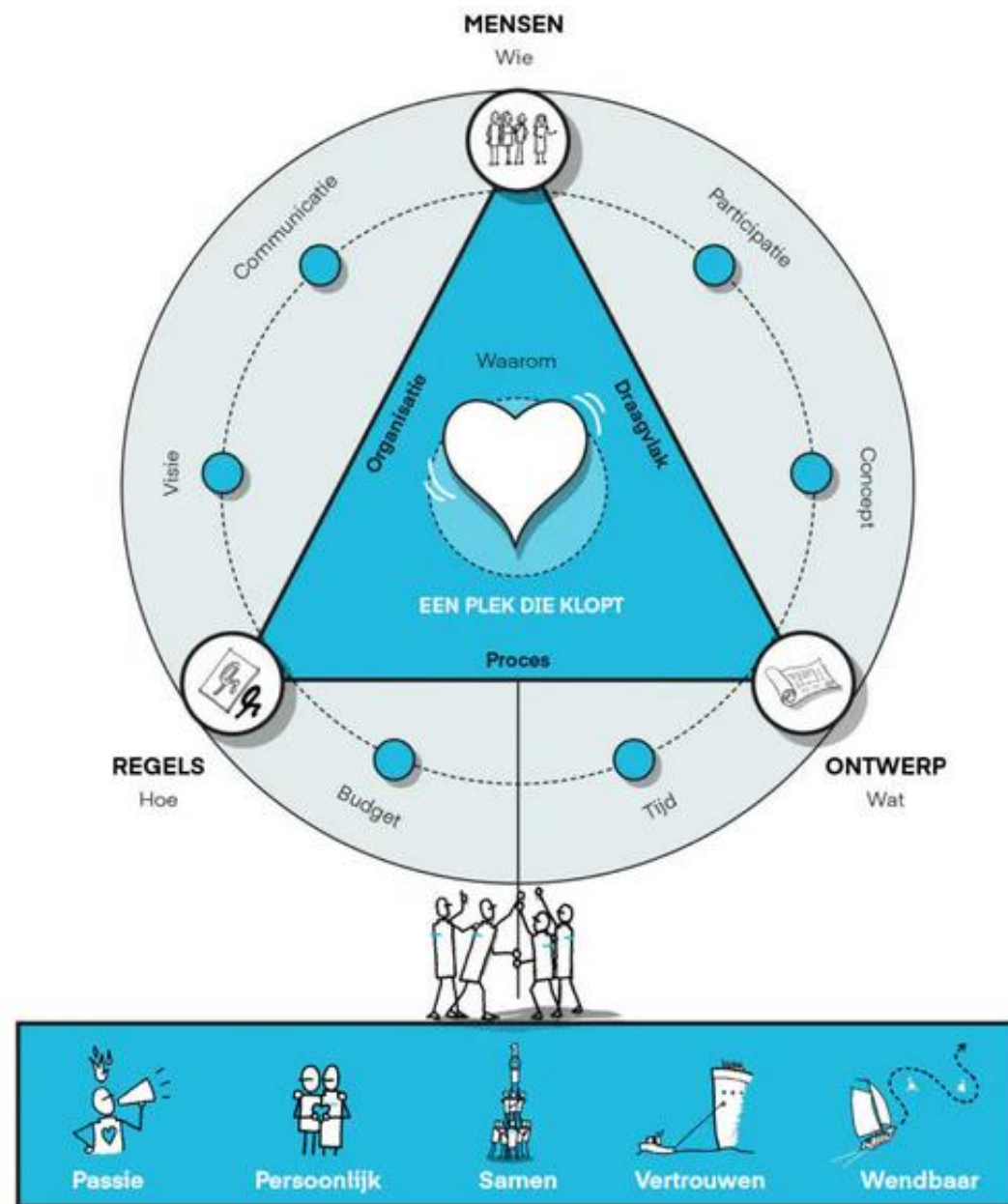
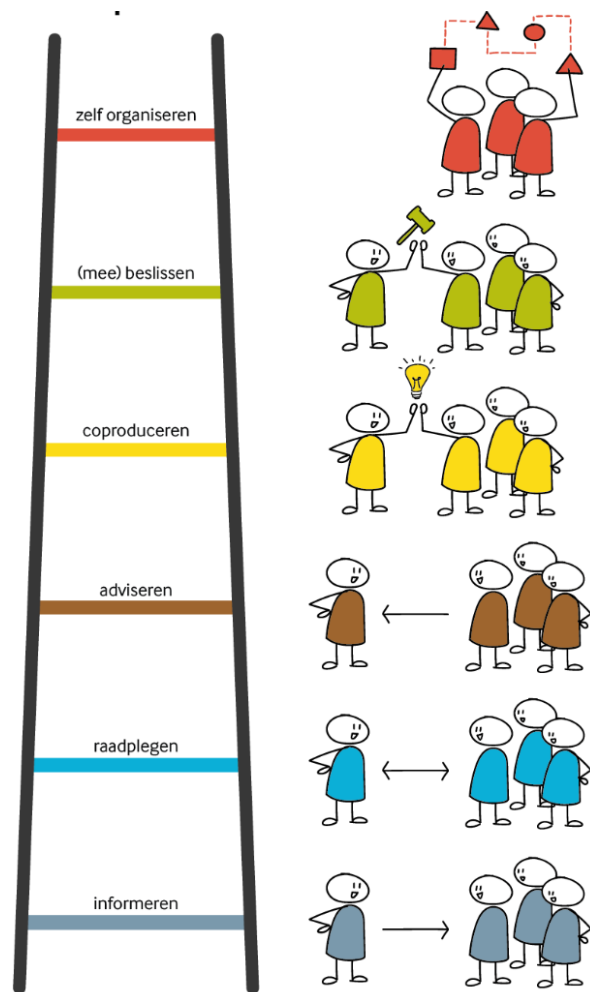
Nieuwe samenwerking

Thebe gelooft dat cliënten, naasten en zorgmedewerkers op een nieuwe manier kunnen samenwerken, om zo de beste zorg te bieden. Natuurlijk stoppen we geen zorg die u écht nodig heeft. Wel gaan wij graag met u in gesprek om stil te staan bij de vragen:

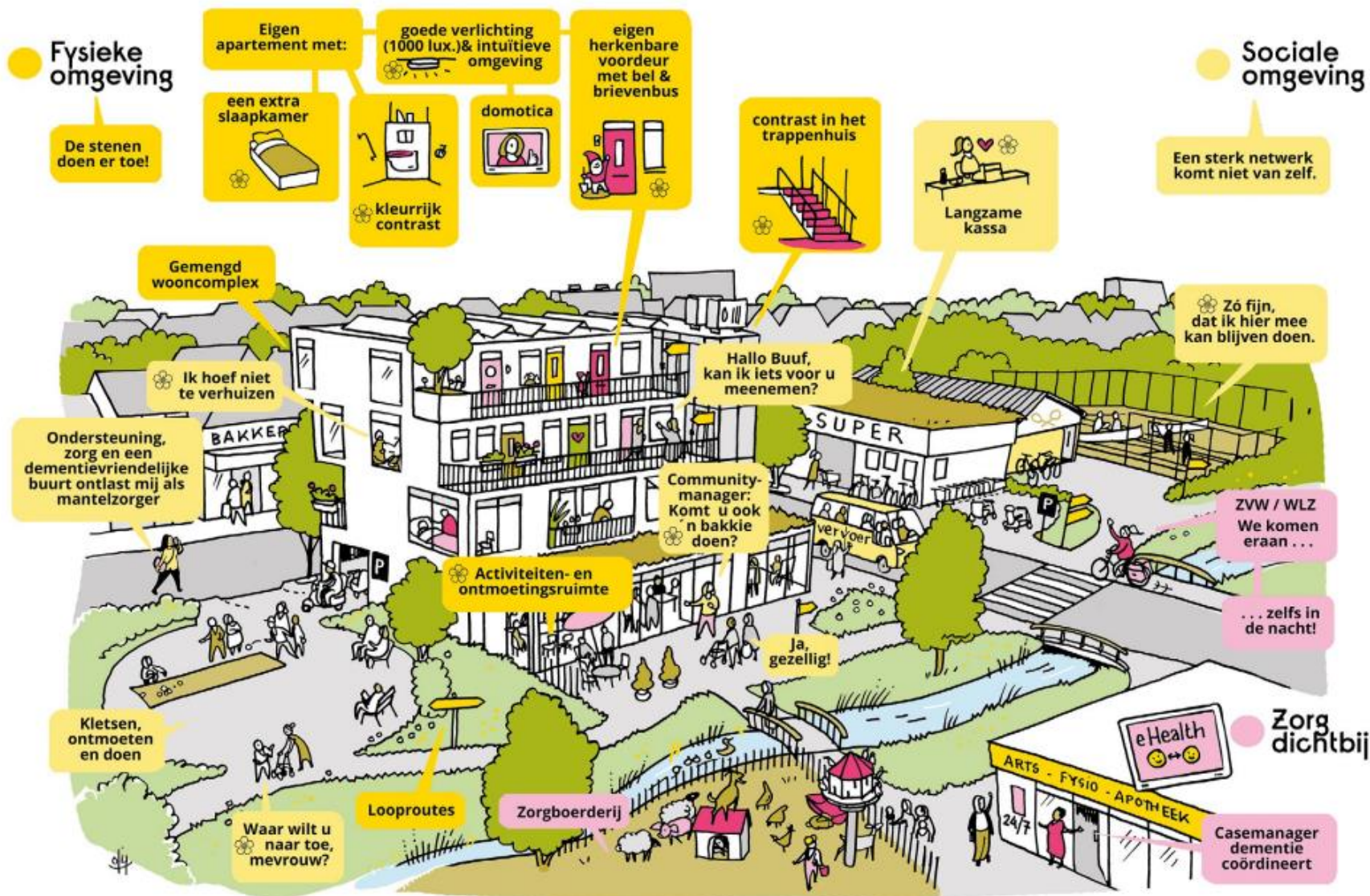
- Wat kunt u als cliënt zelf, waar u eigenlijk geen zorgmedewerker bij nodig heeft?
- Wat kunt u nog leren, bijvoorbeeld met een hulpmiddel?
- Wat kunnen uw naasten, het (sociale) netwerk of vrijwilligers betekenen?
- Wat heeft u zelf aan ideeën of wensen, zodat uw zelfstandigheid toeneemt?

Raad van Bestuur
Bezoekadres Breda:
Liesboslaan 2
Bezoekadres Tilburg:
Lage Witsiebaan 2A
Postadres:
Postbus 9757
4801 LW Breda
www.thebe.nl

PlekKompas: in samenspel naar de “why”

Dementievriendelijke samenleving

BEDANKT

huijsman@eshpm.eur.nl